

Yhteenveto

- **Asuminen:** Monissa kunnissa kaukolämpö on siirtymässä tai jo siirtynyt hiilineutraaliin tuotantoon, mikä vähentää asumisen päästöjä merkittävästi.
- **Liikenne:** Yksityisautoilu on suurin haaste lähes kaikissa kunnissa. Vaikka pyöräilyä ja kävelyä edistetään, konkreettisia toimia autoilun rajoittamiseksi on vähän. Julkisen liikenteen kehittäminen, kuten Vantaan ja Turun ratikkahankkeet, tulevat vaikuttamaan tulevaisuudessa liikenteeseen.
- **Ruoan päästöt:** Useat kunnat panostavat kestävään ruokailuun ja hävikkiruoan hyödyntämiseen osana kulutuksen hiilijalanjäljen pienentämistä.
- **Tulevaisuuden näkymät:** Kaikissa kunnissa on potentiaalia vähentää päästöjä, mutta eri sektoreilla (liikenne, asuminen, ruokailu) tarvitaan poliittista tahtoa, lisää tietoa ja ymmärrystä kestävästä elämäntavoista sekä uusia innovaatioita.

Liikkumisen kulutuspäästöjen juurisyyt + ”kuinka voisimme” -kysymykset

Liikkumiseen liittyvien päästöjen **juurisyyinä** esitettiin mm.

- fossiilisten polttoaineiden vaihtoehtojen rajallinen käyttö yksityisautoissa ja julkisen liikenteen puutteellinen palvelutaso.
- Pitkät välimatkat, huonot julkiset yhteydet ja autoilua suosiva infra kannustavat yksityisautoiluun.
- Kestävämmille liikkumismuodoille, kuten kevyelle liikenteelle, ei ole riittäviä kannusteita, ja verotus sekä kaavoitus eivät tue liikkumisen tarpeen vähentämistä.

- Kuinka voisimme tehdä kävelystä, pyöräilystä ja joukkoliikenteestä houkuttelevan vaihtoehdon arjen matkoille autoilun sijaan?
- Kuinka voisimme muuttaa kuntalaisten liikkumiskäyttäytymistä ja edistää kestäviä kulkutapoja, myös kaupungin henkilöstön keskuudessa?
- Kuinka voisimme kannustaa sähköisten kaupunkipyörien käyttöön ja parantaa niiden saatavuutta?
- Kuinka voisimme parantaa pyöräilyn ja kävelyn infrastruktuuria?
- Kuinka voisimme vähentää liikkumisen tarvetta kaavoituksen avulla?
- Kuinka voisimme tukea vaihtoehtoisten käyttövoimien infrastruktuurin rakentumista ja käyttöä?
- Kuinka voisimme tehdä sähkö- ja hybridautojen ostamisesta ja käytöstä edullisempaa ja helpompaa?
- Kuinka voisimme edistää liityntäpysäköintiä julkisen liikenteen yhteyteen?
- Kuinka voisimme kasvattaa joukkoliikenteen käyttäjämääriä ja siten mahdollistaa palvelutason nostamisen sekä hintojen laskemisen?

Asumisen kulutuspäästöjen juurisyyt ”kuinka voisimme” -kysymykset

Asumisen päästöjen juurisyinä esitettiin mm.

- Vanhentuneet lämmitysteknologiat, kuten öljylämmitys, sekä rakennusten huono energiatehokkuus ja vanha rakennuskanta.
- Asukkaiden tottumukset, kuten liian korkeat huonelämpötilat ja energian tuhailu, lisäävät kulutusta.
- Ikärakenteen ja koulutustason nähtiin vaikuttavan kulutukseen.
- Uusiutuvien lämmitysmuotojen, kuten maalämmön, osuus on liian pieni, ja lämmitysmuotojen muuttaminen ei ole vielä taloudellisesti kannattavaa kaikille.

- Kuinka voisimme kuntana toimia kestävän kehityksen esimerkkinä?
- Kuinka voisimme suunnitella uusia asuinalueita kestävämmiin ja saada palvelut haja-asutusalueille?
- Kuinka voisimme laajentaa kaukolämpöverkon kattavuutta ja edistää kestävien lämmitystapojen valintaa?
- Kuinka voisimme vaikuttaa lämmitystavan valintaan ja energiaratkaisuihin?
- Kuinka voisimme jakaa energia-avustuksia?
- Kuinka voisimme edistää alueellista pientuotantoa sekä keskitettyjä vesihuoltojärjestelmiä?
- Kuinka voisimme kannustaa rakentajia sekä taloyhtiöitä korjauksiin sekä sujuvoittaa rakennuslupaprosesseja?
- Kuinka voisimme edistää aurinkopaneeleiden asentamista ja määritellä lupakäytännöt?
- Kuinka voisimme tarjota energiatehokkuusneuvontaa eri tahoille?
- Kuinka voisimme viestinnällä ja hinnoittelulla ohjata asukkaita ja rakennuttajia tehokkaampiin ja innovatiivisiin energijärjestelmiin?

Ruokaan liittyvien kulutuspäästöjen juurisytyt ”kuinka voisimme” -kysymykset

Ruoan kulutuksen päästöjen **juurisyinä** esitettiin mm.

- Lihapainotteinen ruokakulttuuri ja tottumukset, sekä kasvispohjaisten tuotteiden korkeampi hinta ja heikko saatavuus.
- Kasvisruokien laatu kouluissa ja työpaikoilla ei houkuttele kokeilemaan niitä, ja osaaminen maukkaan kasvisruoan valmistamisessa puuttuu.
- Fossiilisten polttoaineiden ja lannoitteiden käyttö kasvintuotannossa sekä ruoan kuljetukset lisäävät päästöjä, ja kotimaisen kasviproteiinien tuotanto on kallista.
- Lisäksi ruokahävikki ja elintarvikkeiden hinnoittelussa piilossa oleva hiilijalanjälki pahentavat tilannetta.

- Kuinka voisimme kaupunkina näyttää esimerkkiä?
- Kuinka voisimme edistää kestävää ruokaa ilman syyllistämistä?
- Kuinka voisimme neutralisoida ruoka-keskustelua?
- Kuinka voisimme tukea kunnassa järjestettäviä tapahtumia lisäämään kasvisruoan tarjontaa?
- Kuinka voisimme lisätä lähiruoan käyttöä?
- Kuinka voisimme kehittää ruoka-aputoimintaa?
- Kuinka voisimme hyödyntää ylijäävän kouluruoan?
- Kuinka voisimme tehdä hävikkiruoan hyödyntämistä systemaattisemmaksi?
- Kuinka voisimme parantaa kasvisruokien reseptejä?
- Kuinka voisimme edistää kierrätyslannoitteiden käyttöä?

Kuntalaisten kestävän kuluttamisen tiedon puutteen juurisyyt + ”kuinka voisimme” -kysymykset

Kuntalaisten kestävän kulutuksen tietämättömyyden juurisyyinä esitettiin mm.

- Liiallinen tietoähky ja vaikeus erottaa merkityksellisiä tekoja ”lillukanvarsista”, mikä saattaa passivoida.
- Arvomaailma vaikuttaa siihen, miten suhtautuu kestävään elämäntapaan, ja monia ei kiinnosta tai he eivät koe, että omilla valinnoilla olisi vaikutusta -> polarisoituminen
- Lisäksi tietoa on tarjolla esimerkiksi kouluissa melko hyvin, mutta aikuisten tavoittaminen vaikeampaa
- Mediassa muut kriisit vievät huomiota.
- Tuotteiden suunnittelu lyhytaikaiseen käyttöön vaikeuttavat kestävän kulutuksen edistämistä (esim. korjaaminen vaikeaa).

- Kuinka tekisimme näkyväksi, mitä kaupunki tarjoaa kestävän elämäntavan tukemiseksi?
- Kuinka voisimme tehdä kestävät palvelut tai tuotteet helpommin löydettäväksi?
- Kuinka tunnistaisimme, mitä kunnan palveluita käytetään ja mitä vaikuttamismahdollisuuksia siellä on?
- Kuinka voisimme tuoda kirjastojen uudenlaisia palveluita paremmin tietoisuuteen?
- Kuinka voisimme vauhdittaa yhteiskäyttöä ja jakamistaloutta?
- Kuinka voisimme tukea korjaamista?
- Kuinka voisimme esittää tietoa ja tilannekuvaa?
- Kuinka pääsisimme kiinni siihen hetkeen, kun kuluttaja tekee valintoja, ja tarjota tietoa kestävämmistä vaihtoehdoista?
- Kuinka saisimme yhä enemmän ihmisiä tavoitettua aiheen ja tiedon äärelle?
- Kuinka voisimme tukea arvokeskustelua eri kohderyhmille?
- Kuinka voisimme puhua aiheesta niin, että kaikki ymmärtävät? (eri termit, esim. kiertotalous, voi olla vaikeita)
- Kuinka voisimme tarjota ikäryhmittäin tietoa, joka motivoi toimintaan?